

PRÆDIKEN TIL MORGENSANG I GRÅBRØDRE
KLOSTERKIRKE 29.10.2010 v/ Jesper Hougaard
Larsen, flygtninge-indvandrerpræst ved Skt. Knuds Kirke
og Gråbrødre Klosterkirke, Odense.

Den engelske biolog Richard Dawkins er en mand, der lyttes meget til i disse år. Han er kendt for det, der kaldes en videnskabelig ateisme.

Dawkins fordømmer troen på det overnaturlige, og dermed afviser han er der et eller andet sted skulle findes et uforanderligt væsen, der engang har skabt verden.

Ud fra denne forudsætning vil han videnskabeligt diskutere spørgsmålet om Guds eksistens. Hertil opstiller han en skala, der går fra 1 til 7.

1 angiver en stærk tro på, at Gud eksisterer med 100% sikkerhed. Og 7 er så i den anden ende af skalaen en 100% sikker viden om at Gud ikke eksisterer.

Og så skulle man jo tro, at den benhårde ateist Dawkins selv ville placere sig på et stensikkert 7-tal. Men nej, han placerer sig selv på trin 6. Hov, hvorfor nu det?

Når hans projekt er på videnskabelig grund at afvise al religion som den rene overtro, hvorfor giver han så sig selv et 6-tal?

Tja, han må jo midt i al sin skråsikkerhed om det med Guds eksistens, alligevel holde en dør åben, for det kunne jo være alligevel!

Ifølge valgmenighedspræsten i Vartov, Niels Grønkjær, er det en elendig måde at tale om Gud på. Det skriver han om i sin bog "Den nye Gud".

Den kristne tro er ifølge Grønkjær ikke først og fremmest en tro på at Gud eksisterer.

Nej den kristne tro er en tro på Guds ord og på det budskab der kommer til os og som forkyndes for os.

Som kristne skal vi ikke tro på Guds eksistens, for så ville vi, siger Grønkjær, havne præcis dér, hvor Dawkins er havnet: Nemlig ved næsvise sandsynlighedsberegninger.

"Den nye ateisme" tager som udgangspunkt, at alle religiøse mennesker har sammen grundsynspunkt om tro og Gud. F.eks. forudsætter man, at alle troende er fundamentalister, tror bogstaveligt på hvert et ord, der står i den hellige skrift.

Så udgangspunktet for religionskritikken er, at religiøse mennesker tænker på en helt bestemt måde om Gud.

Egentlig kan man, hvis man fra troende mennesker side ønsker det, rette samme polemiske skyts og beskyldninger mod de nye ateister og kalde dem for ateistiske fundamentalister.

Det handler ikke om, at vi ikke skal finde os i religionskritik, det skal vi selvfølgelig – og at denne religionskritik faktisk er indbygget i kristendommen, vender jeg tilbage til om lidt.

Omvendt så må ateister også finde sig i det man kunne kalde for ateismekritik. Det har Lars Sandbeck og Lars Christiansen kastet sig over i bogen "Gudløse hjerner", som er intet mindre end et frontalt angreb på den nye ateisme.

Ifølge Sandbeck og Christiansen er noget af det første, der springer i øjnene ved nyateisterne, at de er meget vrede! Og så har de intet som helst positivt at sige om religion.

De forsøger ikke engang at definere hvad religion er, de kommer alt ind på samme hylde: islam, jødedom, astrologi, lutherdom, Krishna, hinduisme, katolicisme, shamanisme osv.

Religion er farligt, fordi den gør mennesker dumme og gør dem voldelige og intolerante. Så måske skulle politiet dukke op til enhver kristen gudstjeneste for at sikre at vi ikke planlægger et eller andet komplot, blot fordi vi tror på Gud.

Hvad skal vi som kristne stille op med det nyateistiske angreb på al religion?

Tja, vi kan jo ryste på hovedet og sige, at det gider vi ikke svare på. Men vi kan jo også prøve at definere for os selv og andre, hvad det så er **vi** mener, er kristendom, og som vi ikke oplever, er den kristendom, som ateisterne tror de angriber.

I den kristendom tror vi på at Gud er blevet menneske, at han ikke for evigt er forblevet en fjern Gud. Han er gået helt ind i denne verden, fordi han slet ikke kan være Gud uden at være tæt på sine skabninger.

Så her må ateisterne gå forgæves. Gud er ikke et fjernt eller overnaturligt fænomen i en eller anden galakse, som de anklager ham for at være. Men Gud er midt iblandt os og er blevet som én af os.

Det gudsbillede, de nye ateister angriber, er et forældet gudsbillede, som går ud fra en fraværende, fjern og ubevægelig gud. Men den nye Gud, som Grønkjær forsøger at beskrive i sin nye bog, er en Gud i konstant bevægelse og forandring i kraft af sit treenige væsen.

I Ezekiels bog i Det gamle Testamente står der i kap 18:

Herrens ord kom til mig: Hvad er det for et ordsprog, I bruger om Israels land: "Fædrene spiser sure druer, og sønnerne får stumpe tænder." Så sandt jeg lever, siger Gud Herren: I skal ikke mere bruge dette ordsprog i I Israel. Alle menneskers liv tilhører mig."

Dét, vi her hører, er en flot religionskritik, som altså allerede var til stede i jødedommen længe før Det nye Testamente og Kristendommen så dagens lys. Det er en kritik af det gamle gudsbillede. Eller religionskritik indefra.

Ezekiel gør op med den ugudelige tanke, at der skulle være en sammenhæng mellem skyld og straf. En holdning, der var meget udbredt på Ezekiels tid, stadig var det på Jesu tid, og desværre må vi erkende lever i bedste velgående i dag.

Men profeten Ezekiel går altså ind og nytolker og kritiserer en tankegang og en tradition fra den jødiske verden.

Og denne tendens bliver endnu tydeligere i Det nye Testamente og med vor Herre selv, ham der bliver menneske i Jesus.

Hvis I var i kirke i søndags, så hørte I Ezekiels tekst blive læst sammen med en tekst fra Lukasevangeliet, hvor Jesus omtaler nogle mennesker, der bliver dræbt, da tårnet i Siloa styrter ned over dem.

Jesus tager entydigt og kraftigt afstand fra, at der skulle være tale om, at nogle af de omkomne måtte have været mere skyldige end alle andre, fordi det gik dem sådan.

I Jesu forståelse er der absolut ingen sammenhæng mellem det mennesker måtte have bedrevet af nok så syndige ting og så det, de kommer ud for af skrækkelige ting siden hen.

Det er en befrielse, at det er sådan en Gud vi bekender os til i kristendommen. Vi tror ikke på en Gud, der er højt hævet over os og ikke bekymrer sig om os. Nej, han er en Gud, der tør gå i clinch med livet, kærligheden og smerten. Og han tør gøre op med urimelige tanker og indfald, som f.eks. at der skulle være en sammenhæng mellem skyld og straf.

Jeg tror mange af de såkaldte nye ateister kunne have godt af at lytte til den religions- og kulturkritik, som stråler ud af de bibelske skrifter og især af Jesu forkyndelse. Det er ikke ateisterne, der har opfundet religionskritikken, den ligger indbygget i religionen selv, i hvert fald gør den det i kristendommen.

Jesus bliver ved med at nytolke og reformere billedet af det stereotype, af kassetænkning og af enhver tid og ethvert samfund, der forsøger at sætte skarpe grænser op for, hvad der rigtigt og forkert.

Et ypperligt eksempel på nytolkning og kritik er Bjergprædiken fra Matthæusevangeliet, hvor Jesus sætter det meget skarpt op:

"I har hørt, at der er sagt: Du skal elske din næste og hade din fjende. Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer, for at I må være jeres himmelske faders børn."

Det er religions- og kulturkritik på smukkeste vis. Og hvem står for den? Det gør Gud selv! – En Gud, der tør gå ind og korrigere de gamle skrifter og gøre dem menneskelige, når de er blevet vredet lidt for meget i fundamentalismens vridemaskine.

Det Guds ord, som lød fra Jesus i Bjergprædikenen, det er dét ord, som vi kan tro er ord, der også gælder for os.

Det handler ikke om, at vi med så og så meget sandsynlighed skal bevise Guds eksistens, men det handler om et evigt ord, der skal give os mod til livet, mod til at elske og værne om den, der er svag.

Og den forpligtelse har vi overfor alle – både overfor den troende og overfor ateisten.

Amen.